LIETUVOS BANKO TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO DIREKTORIUS

SPRENDIMAS DĖL X. X. IR *ERGO INSURANCE SE* GINČO NAGRINĖJIMO

2025-07-08 Nr. 429-148
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *ERGO Insurance SE*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2025 m. sausio 24 d. Mosėdžio g. 62, Kaune, nutiko eismo įvykis (toliau – Įvykis), kurio metu susidūrė pareiškėjo valdomas automobilis „BMW 5ER GRAN TURISMO REIHE", valst. Nr. *(duomenys neskelbiami)*, (toliau – BMW) ir automobilis „VW PASSAT", valst. Nr. *(duomenys neskelbiami)* (toliau – VW). Įvykio dalyviai užpildė eismo įvykio deklaraciją (toliau – Deklaracija), joje automobilio VW vairuotoja savo parašu nurodė prisiimanti atsakomybę už Įvykį. Apie Įvykį buvo informuotas automobilio VW valdytojos civilinę atsakomybę transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu (toliau – TPVCAPD) apdraudęs draudikas.

Įvertinęs surinktus duomenis, draudikas atsisakė pripažinti Įvykį draudžiamuoju, nustatęs, kad Įvykis kilo dėl paties pareiškėjo kaltės.

Pareiškėjas pateikė pretenziją dėl draudiko priimto sprendimo, joje nurodė, kad Įvykis kilo, kai, pravažiavęs kelio ženklą Nr. 206 „Pirmenybė priešpriešinio eismo atžvilgiu", pareiškėjas judėjo link siauro kelio ruožo (tiltelio). VW vairuotoja galėjo ir privalėjo vadovautis kelio ženklu Nr. 205 „Priešpriešinio eismo pirmenybė" ir sustojusi praleisti pareiškėją. Užuot sustojusi VW vairuotoja padidino greitį ir važiavo link pareiškėjo, kliudydama BMW automobilį. Pareiškėjas pažymėjo, kad jo automobilis Įvykio metu stovėjo. Po Įvykio VW vairuotoja pripažino savo kaltę, tik vėliau apsigalvojo ir ėmė ją neigti.

Draudikas pareiškėjo pretenzijos netenkino ir nurodė nustatęs, kad Deklaracijoje buvo nurodyta netiksli Įvykio vieta. Draudikui paprašius Įvykio dalyvių patikslinti jo aplinkybes, ištyrus surinktus duomenis, nustatyta, kad Įvykis kilo dėl pareiškėjo veiksmų. Kartu draudikas pažymėjo, jog aplinkybę, kad BMW Įvykio metu stovėjo, pareiškėjas draudikui teiktoje pretenzijoje nurodė pirmą kartą. Nei Deklaracijoje, nei anksčiau teiktuose paaiškinimuose (2025 m. vasario 6 d., vasario 10 d.) nebuvo nurodoma, jog Įvykis kilo BMW stovint. Kartu draudikas nurodė, kad šios naujai nurodytos aplinkybės nekeičia draudiko vertinimo dėl Įvykį sukėlusio asmens. Net jeigu BMW Įvykio metu stovėjo, tai vyko tam neskirtoje vietoje (kelio viduryje), tai lėmė Įvykio kilimą.

Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjas prašė įpareigoti draudiką pripažinti Įvykį draudžiamuoju, nustačius, kad jį sukėlė VW vairuotoja. Pareiškėjas pažymėjo, kad iš pradžių VW vairuotoja sutiko su savo kalte dėl Įvykio. Pareiškėjas teigia „neoficialiai" bendravęs su policijos pareigūnais, šie pareiškėjo kaltės neįžvelgė. Pareiškėjo teigimu, draudikas neatliko tinkamo Įvykio tyrimo, todėl netinkamai nustatė atsakingą už Įvykį asmenį.

Draudikas atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi nurodė su jo reikalavimu nesutinkantis ir prašė jį atmesti.

Draudikas atkreipė dėmesį į aplinkybę, kad Deklaracijoje buvo nurodyta, jog BMW turėjo pirmumo teisę kelyje. Iš pateiktų nuotraukų buvo nustatyta, kad Įvykio vieta buvo BMW dar neprivažiavus siaurojo kelio ruožo (tiltuko), o transporto priemonei VW šį kelio ruožą jau pravažiavus. Kilus neaiškumų, draudikas paprašė Įvykio dalyvių pateikti papildomus paaiškinimus. Remdamasis papildomai surinktais duomenimis, draudikas nustatė, jog Deklaracijoje Įvykio vieta buvo nurodyta neteisingai (ant tilto, t. y. siaurojo kelio ruožo), nors

faktiškai ji buvo VW tiltą pravažiavus, o BMW nepasiekus, taigi – šalia tilto. Draudikas nustatė, kad šiame kelio ruože nė vienas iš Įvykio dalyvių neturėjo pirmumo teisės važiuoti. Kita vertus, abiem transporto priemonėms prasilenkti būtų užtekę vietos, jei abiejų transporto priemonių valdytojai būtų laikęsi Kelių eismo taisyklių[1] (toliau – KET) reikalavimų. Pareiškėjui jų nesilaikius, jo veiksmai tapo Įvykio priežastimi.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad ginčas kilo dėl Įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju.

Siekiant išspręsti pareiškėjo ir draudiko ginčą, būtina įvertinti, ar draudikas pagrįstai nusprendė, kad nebuvo nustatytos būtinos automobilio VW valdytojos civilinės atsakomybės už pareiškėjui per Įvykį padarytą žalą sąlygos ir atsisakė mokėti pareiškėjui jo patirtą žalą atlyginančią draudimo išmoką.

TPVCAPD reglamentuoja Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymas (toliau – TPVCAPDĮ) ir šio įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai (Eismo įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklės[2] (toliau – Taisyklės) ir kt.).

Atsižvelgiant į teisinį reglamentavimą ir ginčo šalių nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad draudiko prievolė mokėti draudimo išmoką kyla ne dėl bet kurio įvykio, o tik dėl tokio, dėl kurio atsiranda transporto priemonės valdytojo civilinė atsakomybė (TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalis, 3 straipsnio 1 dalis, 16 straipsnio 1 dalis). Todėl draudikui pareiga mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl pareiškėjo automobilio apgadinimų atsiradusią žalą, kiltų, jei būtų nustatytos visos transporto priemonės VW vairuotojos civilinės atsakomybės sąlygos.

Civilinės atsakomybės atsiradimo sąlygos, pagrindai ir bendrieji žalos atlyginimo principai nustatyti Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse. Civilinei atsakomybei taikyti būtina nustatyti šias sąlygas: neteisėtus veiksmus (Civilinio kodekso 6.246 straipsnis), žalą (Civilinio kodekso 6.249 straipsnis), priežastinį ryšį tarp asmens neteisėtų veiksmų ir atsiradusios žalos (Civilinio kodekso 6.247 straipsnis) ir kaltę (Civilinio kodekso 6.248 straipsnis). Nenustačius nors vienos iš šių sąlygų – jos taikyti nėra pagrindo.

Taip pat svarbu pažymėti, jog TPVCAPDĮ 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad draudikas moka tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytų draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo. Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo, kurio nuostatos taikomos ir TPVCAPDĮ reglamentuojamiems teisiniams santykiams (jei TPVCAPDĮ nenustato kitaip), 98 straipsnio 3 dalies 1 punkte nustatyta, kad draudikas neturi teisės išmokėti draudimo išmokos, neįsitikinęs draudžiamojo įvykio buvimu.

Pažymėtina, kad teisės aktų pagrindu būtent draudikui yra suteikti įgaliojimai atlikti žalų, atsiradusių dėl su TPVCAPD susijusių įvykių, administravimą, aiškintis tokių įvykių aplinkybes ir padarytos žalos dydį. Nustatant eismo įvykio aplinkybes ir kaltininko atsakomybę, vadovaujamasi eismo įvykio dalyvių pasirašyta eismo įvykio deklaracija arba šio dokumento skaitmenine kopija, elektronine eismo įvykio deklaracija ar kitu eismo įvykio dalyvių pasirašytu dokumentu apie įvykio aplinkybes arba kompetentingų institucijų išduotais dokumentais apie eismo įvykio aplinkybes (TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalis).

Pagal Taisyklių 38 punktą, atsakingas draudikas priima sprendimą dėl išmokos mokėjimo,

[1] Patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 „Dėl Kelių eismo taisyklių patvirtinimo ".

[2] Patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 „Dėl Eismo įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių patvirtinimo".

atsižvelgdamas į dokumentus ir informaciją, kuriais įrodomas draudžiamojo įvykio faktas, eismo įvykio metu padarytos žalos aplinkybės, eismo įvykio dalyvių atsakomybė, Taisyklių II skyriuje nurodytus ir kitus reikšmingus sprendimui dėl išmokos mokėjimo priimti dokumentus. Pagal Taisyklių 51 punktą, draudimo išmoka mokama, kai nustatomas atsakingas už žalos padarymą asmuo, draudžiamojo įvykio faktas, aplinkybės ir žalos dydis.

Iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų matyti, kad draudikas, administruodamas žalą, gavo Deklaraciją ir nuotraukas iš Įvykio vietos. Draudikui kilus abejonių dėl Deklaracijoje pažymėtos Įvykio vietos, draudikas prašė Įvykio dalyvių pateikti papildomus paaiškinimus. Remdamasis surinktais duomenimis, draudikas sprendė, kad automobilio VW vairuotoja nėra atsakinga už Įvykį, t. y. jai nekilo civilinė atsakomybė. Vis dėlto pareiškėjas su draudiko sprendimu nesutiko ir iš esmės reikalavo vadovautis Deklaracija, kurioje atsakinga už Įvykį nurodyta automobilio VW vairuotoja.

Atsižvelgiant į ginčo aplinkybes, pažymėtina, kad dėl eismo įvykio deklaracijos įrodomosios reikšmės yra išsamiai pasisakęs Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, kuris, vertindamas eismo įvykio deklaracijos laukelio „Patvirtinu, jog esu atsakingas (-a) už padarytą žalą" užpildymą, konstatavo, kad teisiniu reguliavimu dėl eismo įvykio fiksavimo nesiekiama įpareigoti asmenis sudaryti juos teisiškai įpareigojančiai saistantį susitarimą dėl civilinės atsakomybės sąlygų nustatymo. Minėto laukelio užpildymas iš esmės reiškia eismo įvykio dalyvių subjektyvų įvykio aplinkybių įvertinimą, t. y. eismo įvykio dalyvių nuomonės pateikimą. Teismo vertinimu, atsižvelgiant į tai, kad eismo įvykis nėra kasdienė situacija ir eismo įvykio dalyviai įprastai būna streso būsenos, nebūtų pagrįsta reikalauti, kad jie iš karto po eismo įvykio atliktų veiksmus, kuriais būtų sukuriamos, pakeičiamos ar panaikinamos civilinės teisės ir pareigos.

Minėtoje nutartyje kasacinis teismas taip pat nurodė, kad teisinis reguliavimas, viena vertus, suponuoja, kad, TPVCAPD sutarties pagrindu veikiančiam draudikui sprendžiant klausimą dėl draudimo išmokos mokėjimo ir siekiant nustatyti eismo įvykio aplinkybes bei atsakingą už eismo įvykio metu padarytą žalą vairuotoją (jo, kaip kaltininko, atsakomybę), eismo įvykio deklaracija ar ją atitinkantis dokumentas yra pagrindinis ir pirminis dokumentas, kuriuo turi vadovautis draudikas. Kita vertus, teisinis reguliavimas neatleidžia draudiko nuo pareigos ištirti aplinkybes, būtinas draudžiamojo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti.

Kasacinio teismo vertinimu, eismo įvykio deklaracija ar ją atitinkantis dokumentas, nors ir yra pagrindinis, tačiau nėra vienintelis dokumentas, esantis pagrindu draudikui spręsti apie aplinkybes, būtinas draudžiamojo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti.[3]

Todėl, jei draudikui kyla abejonių dėl eismo įvykio aplinkybių, atsižvelgiant į įvykį, eismo įvykio deklaracijoje nurodytą informaciją ar kitas aplinkybes (pavyzdžiui, kai eismo įvykio deklaracijoje nurodytos aplinkybės nesutampa su kitomis aplinkybėmis ar informacija), jis privalo išsamiai ištirti eismo įvykio aplinkybes, siekdamas nustatyti draudžiamojo įvykio faktą, pasekmes ir draudimo išmokos dydį. Tokie atvejai apima ir situacijas, kai kyla abejonių dėl eismo įvykio dalyvių eismo įvykio deklaracijoje pateiktos nuomonės dėl eismo įvykio kaltininko (pavyzdžiui, kai iš žinomų aplinkybių kyla abejonių dėl to, ar vairuotojai tinkamai interpretavo KET reikalavimų pažeidimus), ir kt.

Ginčo aplinkybių kontekste atkreiptinas dėmesys ir į Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros tarnybos parengtą poziciją dėl eismo įvykio deklaracijoje išreikšto asmens atsakomybės už eismo įvykio metu padarytą žalą pripažinimo įrodomosios vertės, joje konstatuota, kad atsakomybės už padarytą žalą pripažinimas yra itin reikšmingas tais atvejais, kai po eismo įvykio tam tikras jo aplinkybes sunku objektyviai nustatyti. Pozicijoje eismo įvykio deklaracija taip pat apibrėžta ne kaip besąlygiškai eismo įvykio aplinkybes ir atsakomybę patvirtinantis dokumentas, o kaip dokumentas, kuriame nurodytos aplinkybės gali būti paneigtos. Taigi, teisinis reguliavimas pripažįsta galimybę paneigti eismo įvykio deklaracijoje ar ją atitinkančiame dokumente nurodytą informaciją, jeigu tam yra pakankamai objektyvių duomenų.

Atsižvelgiant į teisinį reguliavimą bei jo taikymo praktiką, darytina išvada, kad pareiškėjo ir automobilio VW vairuotojos užpildyta Deklaracija nėra neginčijamas ir vienintelis įrodymas, sprendžiant dėl Įvykio kaltininko, ir atsakomybės prisiėmimas pildant Deklaraciją savaime

[3] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. birželio 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-251-1075/2018.

nesukelia teisinių pasekmių. Šis dokumentas vertinamas kartu su kitais bylos duomenimis.

Iš bylos duomenų matyti, kad darydamas išvadą, jog civilinė atsakomybė už Įvykio metu pareiškėjo patirtą žalą automobilio VW vairuotojai nekilo, draudikas rėmėsi Įvykio dalyvių paaiškinimais apie Įvykio aplinkybes, nuotraukomis, taip pat draudiko transporto priemonių kompleksinių žalų vyr. eksperto atliktu ekspertiniu tyrimu, kuriuo apibendrinama ir vertinama visa surinkta medžiaga (toliau – Ekspertinio tyrimo aprašymas).

Pateiktame Ekspertinio tyrimo aprašyme pateikiami Deklaracijos duomenys ir aptariama vietovė, kur kilo Įvykis: „Pagal pateiktą pirminę informaciją, tame kelio ruože esančius kelio ženklus, automobilio BMW vairuotojas privažiuoja siaurą kelio ruožą, kuriam yra KET („Kelių eismo taisyklės“) kelio ženklas Nr. 206 („Pirmenybė priešpriešinio eismo atžvilgiu“ – „Siauras kelio ruožas, kuriuo važiuodamas vairuotojas turi pirmenybę prieš artėjantį priešpriešinį transportą“) 2 pav. <...> 2 pav. - vaizdas BMW judėjimo kryptimi.

VW PASSAT vairuotoja privažiuoja siaurą kelio ruožą, kurios judėjimo kryptimi yra kelio ženklas Nr. 205 („Priešpriešinio eismo pirmenybė“ – „Įvažiuoti į siaurą kelio ruožą draudžiama, jeigu tai apsunkintų priešpriešinį eismą. Vairuotojas privalo duoti kelią siaurame ruože esančioms arba kito galo prie jo artėjančioms transporto priemonėms“) 3 pav. 3 pav. - vaizdas Passat judėjimo kryptimi (Google Maps kelio ženklo nenurodo).“

Toliau Ekspertinio tyrimo aprašyme aptariami Įvykio dalyvių paaiškinimai: „BMW vairuotojas pateikia tokį eismo įvykio paaiškinimą – „atvažiuojant pagrindiniu keliu (pravažiavus pagrindinio kelio ženklą ir „gulinti policininką“) link tiltelio likus apie 2 metrus gal ir mažiau (4 pav. pažymėta - BMW lokacija). Matau, kaip VW Passat stabteli prie gulinčio policininko ir netikėtai padidinęs greitį juda link manęs (4 pav. pažymėta - VW Passat lokacija). Aš stabdau pradedu spausti garso signalą ir mirksėti šviesomis. Į tai nematau jokios reakcijos iš priešais atvažiuojančio automobilio ir jis trenkiasi į mane“ <...> 4 pav. – bendras įvykio vietos vaizdas iš viršaus.

VW Passat vairuotoja pateikia tokį eismo įvykio paaiškinimą – „vairuodama automobilį Volkswagen Passat, važiavau Mosėdžio g. link 9-ojo Forto g. Judėdama šia kryptimi, turėjau pervažiuoti tiltą, esantį virš vandens telkinio. Privažiavusi prie minėto tilto, prieš jį pamačiau ženklą „Priešpriešinio eismo pirmenybė“. Įvertinusi, jog važiuojamojoje kelio dalyje – visoje tilto atkarpoje – nieko nėra, važiavau toliau. Baigdama pravažiuoti tiltą, kairėje kelio pusėje pastebėjau važiuojantį baltos spalvos automobilį BMW, kuris stabtelėjęs pasuko į kairę kelio pusę – link mano važiuojamosios kelio dalies bei įjungė ilgąsias automobilio šviesas. Toks BMW automobilio vairuotojo manevras man buvo netikėtas, stabdžiau ir, neturėdama kur trauktis, kadangi BMW automobilis atsidūrė mano važiuojamojoje kelio dalies pusėje, bandydama išvengti susidūrimo, užvažiavau ant šaligatvio bei kliudžiau BMW automobilio priekinį kairės pusės sparną.“

Ekspertinio tyrimo aprašyme komentuojamos pateiktos nuotraukos: „Pagal eismo įvykio vietoje darytas fotografijas (5 pav., 6 pav.) yra aiškiai matyti, kurioje vietoje įvyko automobilių susidūrimas, kad BMW automobilis yra dar iki kelio ruožo susiaurėjimo, o VW PASSAT jau pravažiavęs siauro kelio ruožą (tiltuką). <...> 5 pav. – įvykio vietos vaizdas BMW judėjimo kryptimi.“

Ekspertinio tyrimo aprašyme, įvertinus aptartus duomenis, teikiamas toks vertinimas: „Šioje situacijoje VW PASSAT vairuotoja jokių KET reikalavimų nepažeidė, važiavo siauru kelio ruožu niekam netrukdydama, jį pravažiavo, bei važiavo kuo dešiniau važiuojamosios dalies krašto, tokiu būdu neapsunkino ir nesudarė jokios kliūties saugiam automobilių prasilenkimui, kadangi važiuojamosios dalies plotis prasilenkti buvo pakankamas. Tuo tarpu yra matyti, kad BMW vairuotojas važiuoja ne arčiau dešiniojo važiuojamosios dalies krašto, kaip to reikalauja KET 119 p. – „Vairuotojas privalo važiuoti kuo arčiau dešiniojo važiuojamosios dalies krašto“, o akivaizdžiai yra išvažiavęs į priešpriešinio eismo juostą (6 pav.). Pastebėtina, kad automobilių susidūrimo vietoje esantis kelio ruožo plotis (6 pav.) yra daugiau nei pakankamas ir akivaizdžiai leidžia saugiai abiem automobiliams prasilenkti, kad joks eismo įvykis neįvyktų, tačiau to nebuvo galima išvengti tik dėl BMW atliktų veiksmų, - kuomet vairuotojas važiuoja prieš eismą. Jei vertinti ir tą aplinkybę, kaip nurodo BMW vairuotojas, kad – „Aš stabdau pradedu spausti garso signalą <...>“ akivaizdu, kad BMW vairuotojas sustoja kelio viduryje, taip pažeisdamas KET 141 p. reikalavimą – „Sustoti ir stovėti transporto priemonėms leidžiama dešinėje kelio pusėje, kuo dešiniau kelkraštyje, o jeigu jo nėra, – važiuojamosios dalies pakraštyje <...>.“

Ekspertinio tyrimo aprašyme kritiškai vertinami pareiškėjo paaiškinimai dėl jo veiksmų motyvų: „Logikai prieštarauja toks BMW vairuotojo paaiškinimas, kuriame jis nurodo, jog jis

sustojo prieš pat tiltelį, matydamas tolumoje atvažiuojantį VW Passat automobilį. Vertinant BMW parodymus pagal 4 pav. pateiktus duomenis matyti, kad atstumas nuo nurodomos BMW sustojimo vietos iki VW Passat lokacijos yra daugiau nei tris kartus didesnis nei kelio susiaurėjimo (tiltelio) ilgis. Esant tokiai situacijai nebuvo jokios būtinybės BMW vairuotojui sustoti prieš pat tiltelį ir dar kelio viduryje, taip užtveriant kelią laisvai prasilenkti bei laukti, kol VW Passat važiuos per tiltelį. Šioje situacijoje BMW turėjo galimybę laisvai ir netrukdomai tiltelį pervažiuoti pirmam ir toliau važiuoti saugiai bei prasilenkti su atvažiuojančiu VW Passat, kadangi kelio atkarpos ilgis iki nurodomos VW Passat buvimo vietos buvo daugiau nei pakankamas, kad tiltelį BMW pervažiuotų pirmas."

Taip pat Ekspertinio tyrimo aprašyme nurodoma: „Visais atvejais, kuomet automobilis pirmas jau yra įvažiavęs į siauro kelio ruožą ir (be)baigia jį pravažiuoti, nors ir prieš jį yra kelio ženklas Nr. 205 („Priešpriešinio eismo pirmenybė"), iš priekio atvažiuojančio automobilio vairuotojas matydamas, kad prasilenkti toje vietoje nebūtų saugu, privalo leisti užbaigti važiavimo manevrą iš priekio atvažiuojančiam automobiliui. Šioje situacijoje VW PASSAT vairuotoja neturėjo galimybės/neprivalėjo keisti važiavimo krypties, ar pradėti važiuoti atbuline eiga iki siauro kelio pradžios ir duoti kelią iš priekio atvažiuojančiam automobiliui. <...> 6 pav. – įvykio vietos vaizdas VW Passat judėjimo kryptimi. Turime pabrėžti, kad šioje situacijoje nėra pateisinami ir BMW vairuotojo veiksmai, kurie pasireiškia KET 4 punkto reikalavimų nevykdymu – „eismo dalyvių elgesys grindžiamas savitarpio pagarba ir atsargumu."

Ekspertinio tyrimo aprašyme daroma tokia išvada: „BWM vairuotojas yra atsakingas už kilusį eismo įvykį, - nevažiavo/nesustojo dešiniau važiuojamosios dalies krašto, tokiais veiksmais elgėsi neatsakingai (važiavo nesumažinęs važiavimo greičio, išvažiavo į priešpriešinį eismą, manydamas, kad šioje situacijoje turi pirmenybę) dėl ko sukėlė eismo įvykį."

Pažymėtina, kad Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotoje teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje konstatuojama, jog konkretūs faktiniai duomenys, gauti ekspertinio tyrimo metu, gali būti atmesti kaip įrodymai, jei manoma, kad jie nepagrįsti, nepatikimi ar turi kitokių trūkumų. Kritiškai vertinti eksperto išvadą ar jos dalį galima tada, kai ekspertizės turinys prieštaringas, išvados neišplaukia iš tyrimo eigos, išvada pateikta neatlikus tyrimo arba jis atliktas neišsamiai ir kitais panašiais atvejais, kai kyla pagrįstų abejonių dėl ekspertinio tyrimo eigos ir rezultatų. Eksperto išvada pripažįstama pakankamu įrodymu, jeigu šios išvados duomenys yra nuoseklūs ir išsamūs. Taip pat, jei eksperto išvada neprieštarauja faktiniams duomenims, gautiems iš tos pačios rūšies ar skirtingų įrodinėjimo priemonių. Eksperto išvada laikoma pagrįsta, jeigu, įvertinus ginčo šalių pateiktų įrodymų visumą, eksperto išvados duomenys leidžia daryti pagrįstą išvadą apie įrodinėjamų faktinių aplinkybių buvimą ar nebuvimą[4].

Lietuvos banko vertinimu, Ekspertinio tyrimo aprašyme pateikiamas surinktų įrodymų komentaras atitinka jų turinį, yra išsamus, motyvuotas, grindžiamas eksperto žiniomis, praktine eismo įvykių žalų administravimo patirtimi bei KET reikalavimais. Ekspertinio tyrimo aprašyme pateikti eksperto paaiškinimai yra logiški, nuoseklūs. Objektyvių duomenų, paneigiančių Ekspertinio tyrimo aprašymo vertinimus bei išvadas, Lietuvos bankui nebuvo pateikta. Pastebėtina, kad pareiškėjas nepateikė jokių objektyvių jo nurodomą Įvykio versiją bei vertinimą patvirtinančių įrodymų. Nors pareiškėjas teigė, kad neformaliai teiravosi policijos pareigūnų, šie jo kaltės dėl Įvykio neįžvelgė, nuomonės, ši aplinkybė įrodymais taip pat nepagrįsta.

Pažymėtina, kad civilinėje teisėje faktų įrodomumo problema spręstina remiantis vadinamąja tikėtinumo taisykle (tikimybių pusiausvyros principu). Kasacinio teismo jurisprudencijoje ne kartą pažymėta, kad įrodinėjimas civiliniame procese turi savo specifiką – nenustatyta, kad išvadą apie tam tikrų faktų buvimą galima daryti tik tada, kai dėl jų egzistavimo absoliučiai nėra abejonių; išvadą apie faktų buvimą civiliniame procese galima daryti ir tada, kai tam tikros abejonės dėl fakto buvimo išlieka, tačiau byloje esančių įrodymų visuma leidžia manyti esant labiau tikėtina atitinkamą faktą buvus, nei jo nebuvus[5].

Įvertinus bylos duomenų visumą, manytina, kad draudikas pagrįstai priėjo prie išvados, jog automobilio VW vairuotojos civilinės atsakomybės sąlygos (Civilinio kodekso 6.246–6.249 straipsniai) nebuvo nustatytos ir civilinė atsakomybė jai nekilo. Nors automobilio VW vairuotoja pasirašė Deklaracijos laukelyje, kuriame įrašomas su atsakomybe už žalą sutinkančio Įvykio

[4] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-386-469/2015.

[5] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. rugpjūčio 25 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-304/2008; 2009 m. kovo 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-101/2009 ir kt.

dalyvio parašas, tačiau kiti žalos bylos duomenys suteikia pakankamą ir objektyvų pagrindą šia aplinkybe nesiremti.

Sutiktina su draudiko ir jo eksperto vertinimu, kad pateiktose nuotraukose iš Įvykio vietos matyti, jog Įvykis kilo pareiškėjui nepasiekus tilto, o VW jį pravažiavus, taigi Įvykis kilo ne siaurame kelio ruože, o ruože, kur galėjo prasilenkti du lengvieji automobiliai. Vis dėlto, kaip matyti iš nuotraukų, Įvykio metu pareiškėjo automobilis buvo akivaizdžiai nutolęs nuo dešiniojo kelio krašto, iš esmės išvažiavęs į kelio dalį, skirtą priešpriešiniam eismui, o VW važiavo dešiniąja kelio puse. Ši nuotraukose fiksuota padėtis, automobilio VW valdytojos paaiškinimai, draudiko eksperto vertinimas patvirtina labiau tikėtiną išvadą, kad Įvykis kilo dėl to, jog pareiškėjas nesilaikė reikalavimo važiuoti kuo arčiau dešinio kelio krašto, neišvažiuojant į priešpriešinę kelio dalį.

Nustačius, kad Įvykis kilo dėl paties pareiškėjo, o ne automobilio VW valdytojos veiksmų, draudiko sprendimas nepripažinti Įvykio draudžiamuoju pagal su automobilio VW valdytoja sudarytą TPVCAPD sutartį laikytinas pagrįstu, o pareiškėjo reikalavimas atmestinas.

Į esminius šalių išdėstytus argumentus atsakyta, o kiti šalių nurodyti argumentai neturi esminės reikšmės sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, todėl dėl jų Lietuvos bankas plačiau nepasisako. Lietuvos banko pareiga priimti motyvuotą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliai atsakyti į kiekvieną šalių argumentą.[6]

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo" 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius Arūnas Raišutis

[6] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2010 ir kt.